

Haleguide.dk – fra halekupering til hele haler

Viden: En ny elektronisk haleguide giver dig den nyeste viden om halebid fra forskning og praksis.

Konklusion

- En målrettet og fokuseret indsats er vigtig. Ny haleguide beskriver, hvordan overgangen til produktion af grise med hele haler kan gribes an, og hvad der kan gøres, når det går galt.

Af Helle Lahrman, ph.d.,
teamleder, hla@seges.dk

I haleguiden rangerer motivation og fokus på lige fod med andre kendte faktorer, der kan udløse halebid. Ejer og medarbejdere skal være motiverede for at lykkes med den hele hale og indstillet på

at levere en fokuseret indsats. Er man fast besluttet på at ville lykkes med den hele hale, viser erfaringerne, at man skridt for skridt får lært at passe grise med hele haler uden voldsomme tilfælde af halebid – men det tager tid og tålmodighed.

At have grise med hele haler kræver – specielt i opstarten – mere tid i dagligdagen. Det skal både ejere og medarbejdere være indstillet på, og ejer skal stille den nødvendige tid til rådighed. Tid er som bekendt penge, og det kan være vanskeligt at finde den nødvendige ekstra tid i dagligdagen. Derfor gælder det om at spotte de vigtige tegn

Haleguiden er opdelt i tre fokusområder – **OPSTART**, **FASTE OPGAVER** og **STOP SKADEN**. Læs mere på haleguide.dk

på, at noget kunne være galt og få grebet hurtigt ind. Når grisene har hele haler, er du nødt til at reagere på afvigelser i miljøet omkring grisene med det samme, da det ellers kan give halebid. En sidegevinst ved det ekstra fokus er, at du ofte vil opdage diarré, et dårligt ben eller lignende hurtigere.

Derfor opstår halebid
Halebidsadfærden er ikke en

del af grisenes naturlige adfærd, men et tegn på stress.

Der kan være mange grunde til, at grisene begynder at bide haler, og den udløsende faktor kan være forskellig fra stald til stald og vanskelig at udpege. Ofte skyldes det ikke kun en enkelt faktor.

- Årsagen kan f.eks. være:
- Utilstrækkeligt rode- og beskeftigelsesmateriale
 - Fodringsfil
 - Nedbrud i foderanlægget
 - Træk
 - Sygdomsudbrud

Afbrudt fodring

Erfaringer fra besætninger med hele haler har gentagne gange vist, at foderstop giver halebid. Alarmer fra foderanlægget skal derfor håndteres straks. Opstår længerevarende driftstop – hvilket er uundgåeligt – så tildel ekstra foder i krybben eller på gulvet, når anlægget kører igen. Det reducerer stressniveauet hos grisene og dermed risikoen for halebid.

Opdag halebid tidligt

Den nemmeste måde at opdage haleskader på er ved at kigge efter hængende haler. Små haleskader spottes ikke uden videre; brug hængende haler som en indikation på, at halespidsene skal tjekkes for bid. Er halespidsene beskadigede, skal du gøre

noget for at stoppe halebidsadfærden. Igen og igen viser erfaringerne nemlig, at det er meget nemmere at få grisene til at stoppe med at bide haler, hvis der sættes tidligt ind. Samtidig heles halerne hurtigere ved en tidlig indsats, og andelen af grise med alvorlige halebid falder. Læs meget mere om dette i haleguiden.

Hav en plan

Haleguidens afsnit 'Stop skaden' indeholder et link til en handlingsplan med forslag til initiativer, hvis halebid opstår. Udfyld den sammen med det ansvarlige personale, så der ikke er nogen tvivl om, hvad I skal gøre, hvis halebid opstår. I afsnittet 'Stop skaden' kan du også lære mere om, hvordan I vurderer, om de tiltag, der er sat i værk, har stoppet halebidningen.

Motivér medarbejderne

- Forklar, hvorfor grisene bider i halerne.
- Forklar, hvordan I mindsker risikoen for halebid.
- Lær personalet at se og reagere på de tidlige tegn på halebid.
- Aftal en plan for, hvad I gør, hvis der opstår halebid i en sti.
- Kontrollér én gang om ugen, at planen følges. Funderer planen ikke, så tilpas og prøv igen.
- Læs meget mere på www.haleguide.dk

Haleguide